

*Тетяна Герлянд,
завідувач лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійно-технічної освіти України,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, м. Київ (Україна)*

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ НА ЗАСАДАХ МОДУЛЬНО-КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

У нормативно-законодавчих документах, що регламентують роботу сучасної професійної освіти пріоритетним чітко визнано компетентнісний підхід через оновлення змісту цієї освіти, його наповнення практико-орієнтованими, життєвими ситуаціями, які визначають подальшу професійну діяльність випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Це означає, що проектування предметного змісту загальноосвітньої та професійної підготовки відповідно до вимог стандартів нового покоління повинно передбачати орієнтацію на модульно-компетентнісний підхід через подання навчального матеріалу через професійну спрямованість змісту освітнього процесу.

Під модульно-компетентнісним змістом навчальних дисциплін природничо-математичної та суспільно-гуманітарної складових загальноосвітньої підготовки і професійного циклу нами розуміється освітній процес, який виявляється як сукупність цілеспрямованих впливів, що демонструють логічну структуру автономних організаційно-методичних блоків – модулів (зміст і обсяг яких можна варіювати в залежності від дидактичних цілей, профільної і рівневої диференціації учнів, їх бажань за вибором індивідуальної траєкторії руху по навчальному курсу), з метою формування в них загальних і професійних компетентностей, професійних якостей особистості майбутнього кваліфікованого робітника, самостійності в освітній діяльності.

Цим модульно-компетентнісний підхід відрізняється від традиційно використовуваного у вітчизняних освітніх закладах блочно-модульного.

Для розвитку модульно-компетентнісного підходу в сучасній українській теорії та практиці професійної освіти характерні такі особливості:

- спрямованість на становлення ключових і професійних компетентностей, що є перспективним напрямом;

- ідея розвитку компетентностей найбільш інтенсивно розвивається саме системі професійної освіти;

- компетентнісний підхід передбачає перехід у конструюванні змісту освіти – від «знань» до «способів діяльності», що має бути відображено у стандартах нового покоління;

- реалізація компетентнісного підходу вимагає виділення значних ресурсів на підготовку педагогічних кадрів, здатних працювати в рамках даного підходу;

- протиріччя між визначенням поняття «модуль» у різних підсистемах професійної освіти;

- модульно-компетентнісний підхід є результатом більш глибокої технологічної проробки компетентнісного підходу стосовно системи професійної освіти, тобто форми його реалізації, максимально зручною для використання [1, с. 20].

Таким чином, орієнтація на застосування модульно-компетентнісного підходу означає перебудову освітнього процесу закладу професійної (професійно-технічної) освіти з пасивного засвоєння майбутніми кваліфікованими робітниками знань в активне формування навичок їх застосування в процесі здійснення професійної діяльності.

На нашу думку, в перебудові освітнього процесу з пасивного засвоєння майбутніми кваліфікованими робітниками знань в активний процес формування у них навичок застосування цих знань у процесі життєдіяльності велику роль відіграють інтерактивні технології навчання, спрямовані на оптимізацію, актуалізацію, систематизацію, гуманізацію і комплексність отримання знань.

До одних з таких сучасних технологій відноситься технологія модульного навчання, що передбачає поступовий і смислоутворюючий перехід від одного виду діяльності (отримання теоретичних знань) до іншого (отримання професійних умінь, навичок). Теорія модульного навчання базується на принципах структуризації змісту навчання на відособлені елементи, динамічності, гнучкості, усвідомленості перспективи, різнобічності методичного консультування, паритетності. Засобами реалізації такого переходу слугують активні методи навчання (проблемні лекції, ділові та рольові ігри, ситуаційні завдання, лекції-дискусії, розробка паспорта робочого місця і портфоліо виробничої практики тощо) [2].

Підсумовуючи, можна відмітити, що важливою відмінністю модульно-компетентнісного підходу є також детально спланована, діагностично задана мета навчання до розроблених критеріїв оцінки якості заданих освітніх результатів.

Література:

1. Herliand T. Professional training of future skilled workers in professional (vocational) education schools based on modular and competence approach. *Scientific herald of the Institute of vocational education and training of NAES of Ukraine. Professional Pedagogy*. 2019. №2(19) P. 18–23. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.18-23>
2. Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практ. посіб. / Т. М. Герлянд, І. А. Дрозіч, Н. В. Кулалаєва, Г. М. Романова, М. М. Шимановський; за заг. ред. Н. В. Кулалаєвої. Житомир: Полісся, 2019. 304 с.